

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี

ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ที่ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ : กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม โรงพยาบาลนาตาล อำเภอนาตาล
จังหวัดอุบลราชธานี

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ แห่งชาติฉบับที่ ๑ (๒๕๕๓-๒๕๕๗) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้เกิดทุกรายเป็นที่ปรารถนา ปลอดภัยและมีคุณภาพด้วยการส่งเสริมให้คนทุกเพศทุกวัย มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ดี โดยยึดหลักความสมัครใจเสมอภาคและทั่วถึง เพื่อเป็นพลังประชาชนสร้างประเทศให้รุ่งเรืองมั่นคงและมั่นคงสืบไป อนามัยการเจริญพันธุ์ เป็นการพัฒนาประชากรที่ เน้นด้านคุณภาพการเจริญพันธุ์ ที่ครอบคลุมทั้งสุขภาพทางเพศทั้งด้านร่างกายจิตใจสังคม เพศมิติพฤติกรรมทางเพศ รวมถึงการแสดงบทบาททางเพศ จึงต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่การเกิดจนถึงอายุชัย ประกอบด้วย ๑๐ องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนครอบครัว การอนามัยแม่และเด็กภาวะการมีบุตรยากการแท้ง และภาวะแทรกซ้อน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ มะเร็ง ระบบสืบพันธุ์ เพศศึกษาวัยรุ่น และภาวะหลังการเจริญพันธุ์ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบ มีความเชื่อมโยงส่งผลซึ่งกันและกันที่ จะนำไปสู่คุณภาพการเจริญพันธุ์ที่ดี ของประชากรในแต่ละวัย วัยรุ่นเป็นประชากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เพราะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องรับช่วงต่อการพัฒนาประเทศชาติ จากผู้ใหญ่ วัยรุ่นทุกคนจะเจริญเติบโตพัฒนาเป็นวัยแรงงาน เป็นพลเมืองของประเทศ เป็นพ่อ-แม่ และเป็นหัวหน้าครอบครัว จึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาดูแลให้มีคุณภาพเป้าหมายของการพัฒนาสุขภาพวัยรุ่น คือ การทำให้วัยรุ่นมีวิถีชีวิตสุขภาพที่ดีสุดใ้ ไม่ท้องก่อนวัย มีทักษะชีวิตที่ดี มีอนาคตนั้น หมายถึง ต้องมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตามด้วยสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอยู่รวมทั้งวิวัฒนาการความเจริญในด้านต่าง ๆ ของโลก ส่งผลให้ความเป็นอยู่ ของวัยรุ่นแปรเปลี่ยนตามกระแสเข้าไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์สูงขึ้น เช่น การมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย การมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในอัตราเพิ่มขึ้น แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ปัญหาการถูกล่วงในเรื่องเพศสูงขึ้น รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา การติดเชื้อจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การแท้งและภาวะแทรกซ้อน หรือแม้แต่ปัญหาด้านสังคมอื่น ๆ ที่ตามมานับวันจะรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นไทยอายุระหว่าง ๑๕-๑๙ ปี มีจำนวนถึง ๕ ล้านคนและมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ๑.๒๕ ล้านคน ในจำนวนนี้มีอัตราการตั้งครรภ์ ๒.๕ แสนคน ต่อปี โดยครึ่งหนึ่งเลือกที่จะทำแท้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย และมีอัตราการคลอดเฉลี่ย ๑.๒ แสนรายต่อปี ทั้งนี้ เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ขาดการป้องกันมูลเหตุที่สำคัญ พบว่าวัยรุ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ ขาดความตระหนัก ขาดทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ดี และเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพอนามัยการเจริญพันธุ์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพของตนเองลดลง อีกทั้งครอบครัว ชุมชนและสังคมโดยรวมยังเข้าไม่ถึงปัญหา ไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัจจุบันบริการที่จัดให้สำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ทั้งในสถานบริการสาธารณสุข ในโรงเรียน และชุมชนมีอยู่ค่อนข้างจำกัด การที่วัยรุ่นและเยาวชนไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพจากระบบบริการที่มีคุณภาพ ส่งผลให้วัยรุ่นไม่มีที่ปรึกษา ปรึกษาตนเอง หรือไปรับบริการในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพสำหรับวัยรุ่น เช่น การตั้งครรภ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ในวัยรุ่นและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม โรงพยาบาลนาตาล อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ได้เล็งเห็นและตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล

สำเนาติด
นางสาวอรุณี ตรีศรี
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงของภาคีเครือข่ายบริการและเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง เพศศึกษาและพัฒนาการของตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
๒. เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ และทักษะในการจัดการกับสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ
๓. ประชาสัมพันธ์ Love care / การฝังยาคุมกำเนิดกึ่งถาวร
๔. เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์

กลุ่มเป้าหมาย

- วัยรุ่นนักเรียน / แกนนำ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอนาตาล จำนวน ๑๐๐ คน

สถานที่ดำเนินการ

- หอประชุมโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอนาตาล

กิจกรรมดำเนินงาน

๑. ชั้นเตรียมการ
 - ๑.๑ ศึกษาเอกสาร ประสานงานเพื่อจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานอำเภออนามัยวัยเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง สาธารณสุขอำเภอนาตาล โรงพยาบาลนาตาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและชุมชน
 - ๑.๒ จัดทำโครงการฯ
 - ๑.๓ จัดทำสื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง อนามัยวัยเจริญพันธุ์ เช่น แผ่นพับ สื่อสารทางเทคโนโลยี
 - ๑.๔ เตรียมสถานที่ในการจัดโครงการฯ
 - ๑.๕ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ
๒. ชั้นดำเนินงาน
 - ๒.๑ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ เรื่อง อนามัยวัยเจริญพันธุ์ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ คน
๓. ชั้นประเมินผล
 - ๓.๑ สรุปปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางแก้ไข
 - ๓.๒ มีแกนนำ มีระบบส่งต่อ
 - ๓.๓ ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัย / ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ลดลง

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม ๒๕๖๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่อง อนามัยการเจริญพันธุ์
๒. มีการสร้างเครือข่ายในโรงเรียน, หมู่บ้าน, ชุมชนและครอบครัวที่เข้มแข็ง
๓. ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร/ ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ลดลง
๔. เข้าร่วมโครงการ Love care / และเข้าถึงบริการฝังยาคุมกำเนิด
๕. ขับเคลื่อนการดำเนินงานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี

สำเนาถูกต้อง
๐๙๗
นางสาวอรุณี ตรีศรี
พจนานุกรมวิชาจิตวิทยาการ

งบประมาณ

เงินบำรุงโรงพยาบาลนาตาล ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ CUP BOARD รายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน ๑๐๐ คน x ๑ มื้อ x ๕๐ บาท เงิน ๕,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๐๐ คน x ๒ มื้อ x ๒๕ บาท เงิน ๕,๐๐๐ บาท

รวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

**** หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ ****

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์กรวม โรงพยาบาลนาตาล อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี

ลงชื่อ

ผู้เขียนโครงการ

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวอรุณี ศรีศรี)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

(นางรณิขพร ปักษาพันธ์)

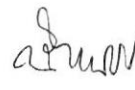
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายแพทย์เกรียงศักดิ์ กิจเพิ่มเกียรติ)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนาตาล

(นางน้ำเพชร ตั้งยิ่งยง)

ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านทันตสาธารณสุข)

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายสุวิทย์ ไรจนศักดิ์โสธร)

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

จำเป็นถูกต้อง

นางสาวอรุณี ศรีศรี
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

กำหนดการอบรม
โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

กิจกรรม อบรมให้ความรู้ วัยรุ่นโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอนาตาล

เวลา	กิจกรรม
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	เปิดการอบรม โดย พว.ธนัชพร ปักษาพันธ์ หัวหน้ากลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม
๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง เพศศึกษาและพัฒนาการของตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	ทักษะในการจัดการกับสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	สร้างความสำคัญของการเห็นคุณค่าและสร้างความภาคภูมิใจในตัวเอง และป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียน
๑๔.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.	ประชาสัมพันธ์ Love care / การฝังยาคุมกำเนิด
๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.	สรุปแลกเปลี่ยน เรียนรู้

หมายเหตุ : - พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น. , เวลา ๑๔.๐๐- ๑๔.๑๕ น.

จำเป็นถูกต้อง

๐๙/๕

นางสาวอรุณี ศวศรี
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

แผนปฏิบัติการพัฒนางานสาธารณสุข เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ...นาคาส..... ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ภารกิจเชิงยุทธศาสตร์

□ E1 □ E2 □ E3 □ E4

การดำเนินงาน / พื้นฐาน

1. ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข

2. แผนงาน (แผนงานกระทรวงสาธารณสุข ปี 64)

3. โครงการ (โครงการกระทรวงสาธารณสุข ปี 64)

4. ยุทธศาสตร์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

เป้าประสงค์ ที่

สารบัญ

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์	ลำดับ	โครงการและกิจกรรมดำเนินงาน	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย และ เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ไตรมาส)				งบประมาณ	งบ.รวม (บาท)	งบประมาณ รายไตรมาส (บาท)								ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ				
					รายเดือน						งบ.รวม (บาท)	ไตรมาส 1		ไตรมาส 2		ไตรมาส 3		ไตรมาส 4						
					1	2	3	4				กค	กย	กค	กย	กค	กย	กค			กย			
		คปสว. นาคาส และภาคีเครือข่ายสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ...นาคาส 2566	ประสิทธิภาพและยั่งยืน 2. เพื่อเสริมพลังองค์กรจัดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้สอดคล้องแผนรณรงค์และการจัดการกับสถานการณ์เฉพาะหน้า 3. เพื่อเป็นต้นแบบองค์กร Happyomete แห่งความภาคภูมิใจ	จำนวน 100 คน																				
4	13	37	15	โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพการฉีดวัคซีนตามระเบียบว่าด้วยการให้บริการใน งานพิชิต อีบีเอ็ม ประมาณ 2565	บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดโรงพยาบาลนาคาสและ รพ.สต. ในเครือข่ายสำนักงานสาธารณสุข จำนวน 50 คน		/																	
				โครงการพัฒนารูปแบบ/นวัตกรรม สปสว. นาคาส ปี 2565 1.เวที วิชาการการพัฒนาบริการสุขภาพ (R2R Natan) จัดเป็น 4 ระยะ ระยะละ 2 วัน รวมทั้งประกวดผลงานวิจัย/นวัตกรรม	บุคลากรสุขภาพ จำนวน 40 คน		/																	
1	1	1	17	โครงการป้องกันห้วงอากาศและโรคเขตร้อนในชุมชน	1. นักเขียน 1-6 ของ 4 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 2. คณะครูโรงเรียนประถมในเขตสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 3. ผู้จัดการศูนย์เด็กเล็กโรงเรียน 12 แห่ง 4. ผู้จัดการศูนย์เด็กเล็กโรงเรียน 12 แห่ง		/																	
1	1	2	18	โครงการพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ และขับเคลื่อนสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยน สปสว. นาคาส จังหวัดนครราชสีมา ปี 2565	1. คณะกรรมการ 200 คน ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 2. เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรสาธารณสุข 3. เพื่อพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ		/																	
1	1	1	19	โครงการพัฒนาสุขภาพอนามัยคนในชุมชนตำบล...	1. เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน 2. เพื่อพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ 3. เพื่อพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ		/																	
4	11	33	20	โครงการพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ และขับเคลื่อนสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยน สปสว. นาคาส จังหวัดนครราชสีมา ปี 2565	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสุขภาพ สปสว. นาคาส 50 คน		/																	
4	13	37	21	โครงการพัฒนาระบบงานระบบบริหารสุขภาพ และขับเคลื่อนสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยน สปสว. นาคาส จังหวัดนครราชสีมา ปี 2565	1. คณะกรรมการ CFO จำนวน 10 คน 2. ผู้รับผิดชอบงานบริการและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน จำนวน 10 คน รวม 20 คน		/																	

ดำเนินการตามแผน
นางสาวอรุณีพร ทรัพย์
ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

แบบลงทะเบียน

โครงการพัฒนาอำเภออนามัยเจริญพันธุ์ อำเภอนาดาล

จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น

ณ โรงเรียนดำรงวิทยา ตำบลนาดาล อำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ		หมายเหตุ
			เข้า	บ้าย	
1	นางสาว นิตยา นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นิตยา	นิตยา	
2	นางสาว อรอนวิสา วัฒนศิริ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อรอนวิสา	อรอนวิสา	
3	นางสาว ทาทิธา ศรีธนะพร	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	ทาทิธา	ทาทิธา	
4	นางสาว นลัณษา นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นลัณษา	นลัณษา	
5	นางสาว ปุณณพัสสรณ์ สุขุมดา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	ปุณณพัสสรณ์	ปุณณพัสสรณ์	
6	นางสาว วิธนาพร ใสแก้ว	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	วิธนาพร	วิธนาพร	
7	นางสาว กัญญาวิรัตน์ พงษ์นิคม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	กัญญาวิรัตน์	กัญญาวิรัตน์	
8	นางสาว นิตยาวิไล ฉันทามงคล	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นิตยาวิไล	นิตยาวิไล	
9	นางสาว นันทิมาภรณ์ วัฒนษา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นันทิมาภรณ์	นันทิมาภรณ์	
10	นางสาว อัญญา วัฒนศิริ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อัญญา	อัญญา	
11	นางสาว นันดาพร วัฒนวิสา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นันดาพร	นันดาพร	
12	นางสาว อาริณี เพ็ชรนิลฉัตร	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อาริณี	อาริณี	
13	นางสาว พรหมพร ยงพรหม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	พรหมพร	พรหมพร	
14	นางสาว นนันทิมา วัฒนศิริ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนันทิมา	นนันทิมา	
15	นางสาว ศนิมาพร โพธิ์ศรี	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	ศนิมาพร	ศนิมาพร	
16	นางสาว อมรรัตนา อัญญา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อมรรัตนา	อมรรัตนา	
17	นางสาว กวรรณีภา จันทศิริ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	กวรรณีภา	กวรรณีภา	
18	นางสาว กัญญาวิรัตน์ เพ็ชรนิลฉัตร	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	กัญญาวิรัตน์	กัญญาวิรัตน์	
19	นางสาว นันทิมาภรณ์ วัฒนษา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นันทิมาภรณ์	นันทิมาภรณ์	
20	นางสาว อัญญาวิรัตน์ วัฒนวิสา	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อัญญาวิรัตน์	อัญญาวิรัตน์	
21	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
22	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
23	นางสาว อาริณี เพ็ชรนิลฉัตร	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	อาริณี	อาริณี	
24	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
25	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
26	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
27	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
28	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
29	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
30	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
31	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
32	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	
33	นางสาว นนทกอบ นนทกอบ	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3...	นนทกอบ	นนทกอบ	

แบบลงทะเบียน

โครงการพัฒนาอำเภออนามัยเจริญพันธุ์ อำเภอนาดล

จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น

ณ โรงเรียนดำรงวิทยา ตำบลนาดล อำเภอนาดล จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ		หมายเหตุ
			เข้า	บ้าย	
๖๗	นางสาว นริศรณัฐ ไทสน	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	นริศรณัฐ	นริศรณัฐ	
๖๘	นางสาว นมิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	นมิตา	นมิตา	
๖๙	ด.ญ. ชุติภา สร้อยขำโสมน	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ชุติภา	ชุติภา	
๗๐	จิราภรณ์ ราชวณิช	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	จิราภรณ์	ราชวณิช	
๗๑	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๗๒	กัททนา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	กัททนา	กัททนา	
๗๓	ชัญญา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ชัญญา	ชัญญา	
๗๔	วรัญญา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	วรัญญา	วรัญญา	
๗๕	อัญญา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	อัญญา	อัญญา	
๗๖	ศิรธร อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ศิรธร	อดัม	
๗๗	ณิชา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณิชา	อดัม	
๗๘	โพลิน อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	โพลิน	โพลิน	
๗๙	กัญญาวิภา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	กัญญาวิภา	กัญญาวิภา	
๘๐	นันทนา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	นันทนา	อดัม	
๘๑	นันทนา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	นันทนา	อดัม	
๘๒	อภิญญา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	อภิญญา	อดัม	
๘๓	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๘๔	กัททนา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	กัททนา	อดัม	
๘๕	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๘๖	ชัญญา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ชัญญา	อดัม	
๘๗	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๘๘	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๘๙	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๐	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๑	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๒	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๓	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๔	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๕	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๖	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๗	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๘	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	
๙๙	ณนิตา อดัม	นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ...๓	ณนิตา	อดัม	

ใบสำคัญรับเงิน

รูปที่ ๙

เขียนที่ โรงพยาบาลนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้าพเจ้า นายเจริญ จุมพล เลขบัตรประชาชน ๓-๔๐๑๒-๐๐๐๐๖-๒๐-๙ อยู่บ้านเลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาตาล อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี
ได้รับเงินจาก โรงพยาบาลนาตาล อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ดังรายการต่อไปนี้

รายการ	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.
อบรมวัยรุ่นนักเรียน / แกนนำ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอนาตาล		
๑. ค่าอาหารกลางวัน ๑๐๐ คน x ๑ มื้อ x ๕๐ บาท	๕,๐๐๐	
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๐๐ คน x ๒ มื้อ x ๒๕ บาท	๕,๐๐๐	
โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕		
รวม	๑๐,๐๐๐	

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น (ตัวอักษร) หนึ่งหมื่นบาทถ้วน

จ่ายเงินแล้ว

๐
ลงชื่อ นายเจริญ จุมพล ผู้รับเงิน
(นายเจริญ จุมพล)

๐๙๗
ลงชื่อ นางสาวอรุณี ศรศรี ผู้จ่ายเงิน
(นางสาวอรุณี ศรศรี)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

บัตรประจำตัวประชาชน Thai National ID Card
 เลขประจำตัวประชาชน 3 4012 00006 20 9
 Identification Number

ชื่อตัวและชื่อสกุล นาย เจริญ จุมพล
 Name Mr. Jaroen
 Last name Jumphon

เกิดวันที่ 2 ก.ค. 2499
 Date of Birth 2 Jul. 1956

ศาสนา พุทธ

ที่อยู่ 87 หมู่ที่ 7 ต.นาตาล อ.นาตาล
 จ.อุบลราชธานี

4 ก.ค. 2567
 วันออกบัตร
 4 Jul. 2014
 Date of Issue

1 ก.ค. 2566
 วันบัตรหมดอายุ
 1 Jul. 2023
 Date of Expiry

2430-01-07061614

BORA-16-03

ประเทศไทย
 THAILAND

JTO-0793905-96

สำเนาถูกต้อง
 เจริญ จุมพล
 (นายเจริญ จุมพล)

สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง เพศศึกษาและพัฒนาการของตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

พัฒนาการเรื่องเพศในเด็กและวัยรุ่น เกี่ยวข้องกับชีวิต ตั้งแต่เด็ก การที่บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริงทางเพศ จะช่วยให้มีความรู้ มีทัศนคติ สามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตอย่างเหมาะสม และมีพฤติกรรมถูกต้องในเรื่องเพศ เรื่องเพศสามารถสอนได้ตั้งแต่เด็กยังเล็ก สอดแทรกไปกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ พ่อแม่ควรเป็นผู้สอนเบื้องต้น เมื่อเข้าสู่โรงเรียน ครูช่วยสอนให้สอดคล้องไปกับที่บ้าน เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง แต่มีแนวทางที่ถูกต้อง ป้องกันปัญหาทางเพศที่อาจเกิดตามมาในวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่

พัฒนาการทางเพศ^{๑-๕}

การเรียนรู้เรื่องเพศนั้น ประกอบด้วยเนื้อหาตามพัฒนาการ ๖ ด้าน ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย(Human sexual development) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเจริญเติบโต พัฒนาการทางเพศตามวัย ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

๒. สัมพันธภาพ (Interpersonal relation) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ การเลือกคู่ การเตรียมตัวก่อนสมรส และการสร้างครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยา พ่อ-แม่-ลูก

๓. ทักษะส่วนบุคคล (Personal and communication skills)ความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ และควบคุมความสัมพันธ์ให้อยู่ในความถูกต้องเหมาะสม ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการขอความช่วยเหลือ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

๔. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behaviors) การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศหรือบทบาททางเพศ (gender role) ที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศและวัย เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เกิดความเสียหายทางเพศ (เช่น เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เพศสัมพันธ์ที่ปราศจากการป้องกันการตั้งครรภ์หรือการติดเชื้อ) การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุล

๕. สุขอนามัยทางเพศ (Sexual health) ความรู้ความเข้าใจและสามารถดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้ตามวัย เช่น การดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยการเจริญพันธุ์ สังเกตการเปลี่ยนแปลงต่างๆและความผิดปกติในลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะเพศ การหลีกเลี่ยงอันตรายจากการชอกช้ำ บาดเจ็บ อักเสบ และติดเชื้อ รวมถึงการถูกล่วงเกินทางเพศ

๖. สังคมและวัฒนธรรม (Society and culture) ค่านิยมในเรื่องเพศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย การให้เกียรติเพศตรงข้าม การรักษาวลสงวนตัว ไม่ปล่อยใจให้เกิดเพศสัมพันธ์โดยง่าย การปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะจากสื่อที่ยั่วยุทางเพศต่างๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

เป้าหมายของพัฒนาการทางเพศ

พัฒนาการทางเพศ เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการบุคลิกภาพ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก มีความต่อเนื่องไปจนพัฒนาการเต็มทีในวัยรุ่น หลังจากนั้นเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ติดตัวตลอดชีวิต เมื่อสิ้นสุดวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงต่อไป^{๖-๗}

๑. มีความรู้เรื่องเพศ ตามวัย และพัฒนาการทางเพศ ตั้งแต่ร่างกาย การเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และจิตใจสังคม ของทั้งตนเอง และผู้อื่น ทั้งของเพศตรงข้าม ความแตกต่างกันระหว่างเพศ

๒. มีเอกลักษณ์ทางเพศของตนเอง ได้แก่ การรับรู้เพศตนเอง(core gender) บทบาททางเพศและพฤติกรรมทางเพศ(gender role) มีความพึงพอใจทางเพศหรือความรู้สึกทางเพศต่อเพศตรงข้ามหรือต่อเพศเดียวกัน (sexual orientation)

๓. มีพฤติกรรมการรักษาสุขภาพทางเพศ(sexual health) การรู้จักร่างกายและอวัยวะเพศของตนเอง ดูแลรักษาทำความสะอาด ป้องกันการบาดเจ็บ การติดเชื้อ การถูกล่วงเกินละเมิดทางเพศ การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

๔. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่เข้าร่วมเป็นคูครอง การเลือกคูครอง การรักษาความสัมพันธ์ให้ยาวนาน แก้ไขปัญหาต่างๆในชีวิตร่วมกัน การสื่อสาร การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคูครองอย่างมีความสุข มี การวางแผนชีวิตและครอบครัว

๕. บทบาทในครอบครัว บทบาทและหน้าที่สำหรับการเป็นลูก การเป็นพี่-น้อง และสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว หน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นพ่อแม่ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมของสังคมที่อยู่

๖. ทักษะคติทางเพศที่ถูกต้อง ภูมิใจพอใจในเพศของตนเอง ไม่รังเกียจหรือปิดบัง ปิดกั้นการเรียนรู้ทางเพศที่เหมาะสม รู้จักควบคุมพฤติกรรมทางเพศให้แสดงออกถูกต้อง ให้เกียรติผู้อื่น ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น ยับยั้งใจตนเองไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

พัฒนาการทางเพศในวัยต่างๆ

การเข้าใจพื้นฐานพัฒนาการทางเพศในเด็กวัยต่างๆ จะช่วยให้ผู้สอน มีแนวทาง และกำหนดวัตถุประสงค์การสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางเพศปกติ ดังนี้^{๘-๙}

วัยแรกเกิด - ๑ ปี

เมื่อเด็กคลอดจากครรภ์มารดา เอกลักษณะทางกายถูกกำหนดโดยแพทย์ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง การกำหนดเพศนี้มีความสำคัญที่ทำให้พ่อแม่และครอบครัว ยอมรับและเลี้ยงดูเด็กไปตามเพศนั้น เด็กที่มีอวัยวะเพศกำกวม อาจถูกกำหนดเพศผิด ถูกเลี้ยงดูผิดเพศไปจนโต

วัยนี้เด็กยังเล็กมาก พัฒนาการทางจิตใจที่สำคัญคือ การแยกแยะตนเองจากสิ่งแวดล้อมเกิดในระยะ ๖ เดือนแรกของชีวิต หลังจากนั้นเด็กจะเรียนรู้การเชื่อใจในพ่อแม่ที่ให้ความมั่นใจในชีวิตว่าเมื่อเด็กรู้สึกไม่สบายกายจากความหิว จะได้รับอาหาร เมื่อขับถ่ายจะมีคนมาช่วยทำความสะอาด ความรู้สึกมั่นใจในผู้อื่นนี้ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจในความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นและต่อโลก เป็นพื้นฐานสำคัญต่อมนุษยสัมพันธ์ในเวลาต่อมา วัยนี้เด็กต้องการการสัมผัสใกล้ชิด และการอยู่ใกล้ชิดของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูอย่างมาก เด็กที่ถูกทอดทิ้งจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เมื่อโตขึ้นจะขาดความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับใคร ไม่ไว้วางใจคนอื่น มองโลกในแง่ร้าย เห็นแก่ตัว เรียกร้องความรักจากผู้อื่น แต่ไม่มีความรักความเสียสละให้ใคร

เด็กอายุขวบปีแรก เริ่มแยกตัวเองจากสิ่งแวดล้อม Simund Freud ให้ความหมายของ sex หรือความพึงพอใจเด็กวัยนี้ อยู่ที่ปาก (oral phase) เนื่องจากประสาทสัมผัสที่ปากมีความไวมาก

- ๖ เดือนแรก มีความพึงพอใจจากการใช้ปากดูดและกินนม
- ๖ เดือนหลังของปีแรก เด็กพอใจใช้ปากกัด

บทบาทของพ่อแม่ ๖ เดือนแรก ควรตอบสนองความต้องการทางปากของเด็ก เมื่อเด็กร้องเพราะหิว ให้ตอบสนองตามความต้องการ แต่ใน ๖ เดือนหลัง เมื่อเด็กร้องเพราะหิว ให้ฝึกเด็กให้รู้จักการรอ เริ่มจากทีละน้อย

วัย ๑-๓ ปี

วัยนี้เด็กเริ่มเคลื่อนไหวได้มากขึ้น เดินได้ เริ่มชนและสำรวจสิ่งแวดล้อม

Simund Freud ให้ความหมายของ sex หรือความพึงพอใจเด็กวัยนี้ เปลี่ยนจากที่ปากมาอยู่ที่ทวารหนัก (anal phase) เด็กเริ่มควบคุมการขับถ่ายได้ สำรองอวัยวะเพศตนเอง และอาจเพลิดเพลินกับการเล่นอวัยวะเพศถ้าเหงาหรืออยู่คนเดียว เด็กยังไม่มีความรู้สึกทางเพศ แต่การกระตุ้นอวัยวะเพศทำให้รู้สึกเสียวเพลินจนติดเป็นนิสัยได้

เมื่อเด็กอายุ ๒ ขวบเด็กเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองเป็นเพศใด โดยเรียนรู้จากการที่พ่อแม่เรียก และกำหนดบทบาทให้ตามเพศ ได้แก่ การแต่งกาย การเล่น ของเล่น การเรียกชื่อ สรรพนาม เริ่มสามารถแยกเพศตนเองได้ รู้ว่าตนเองเป็นเพศหญิงหรือชาย จากการบอกกล่าวจากพ่อแม่และสิ่งแวดล้อม การรู้จักเพศตนเองว่าเป็นเพศใด ตรงตามลักษณะทางร่างกาย เรียกว่าเด็กมี core gender เป็นของตนเอง เมื่อเด็กอายุ ๓ ปีสามารถบอกผู้อื่นได้ว่าตนเองเป็นเพศใด แยกแยะความแตกต่างของอวัยวะเพศได้

บทบาทของพ่อแม่ สอนให้เด็กรู้ว่าเป็นเพศใด ตรงตามความเป็นจริง ผู้ใหญ่ไม่ควรล้อเลียนให้เด็กอายในเรื่องเพศ หรือแสดงให้เห็นว่าเพศใดดีกว่ากัน ไม่ควรหลอกหรือขู่เด็กว่าจะตัดอวัยวะเพศเพราะอาจทำให้เด็กกลัวจริงๆ และเกิดทัศนคติทางลบฝังใจต่อเรื่องเพศไปจนโต

วัยนี้เด็กต้องการการฝึกควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของระเบียบวินัย และการควบคุมตัวเองเรื่องเพศในระยะต่อมา

พ่อแม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดกับเด็กได้มากขึ้น ควรเริ่มต้นปลูกฝังระบบจริยธรรมในชีวิตเด็กตั้งแต่วัยนี้ โดยสอนและกำกับให้เด็กอยู่ในกฎเกณฑ์และความปลอดภัย ไม่ตามใจเกินไป การให้เด็กสำรวจเรียนรู้จากการเล่นในกรอบที่ถูกต้อง ช่วยให้เด็กมีเหตุผล เข้าใจความเป็นไปของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม

วัย ๓-๖ ปี

เด็กอายุ ๓-๖ ปี เริ่มสนใจและอยากรู้อะไรเรื่องเพศ เลียนแบบพฤติกรรมทางเพศจากพ่อหรือแม่เพศเดียวกัน เพลิดเพลินกับการเล่นและสำรวจเรื่องทางเพศ

Simund Freud ให้ความหมายของ sex หรือความพึงพอใจเด็กวัยนี้ เปลี่ยนจากที่ทวารหนัก มาอยู่ที่อวัยวะเพศตนเอง (oedepus complex) เด็กชายจะหวงแม่และเกรงกลัวพ่อ แต่พยายามเลียนแบบพ่อเพื่อให้เป็นพวกเดียวกันและเป็นที่ยอมรับของพ่อ แต่ก็ยังเกรงกลัวว่าอวัยวะเพศตนเองจะถูกตัด (castration anxiety) เพศหญิงจะหวงพ่อและเกรงกลัวแม่ แต่เลียนแบบแม่เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของแม่เช่นกัน ความรู้สึกที่ตนเองไม่มีอวัยวะเพศชายทำให้เด็กผู้หญิงเกิดความอิจฉาที่เรียกว่า penis envy การถ่ายทอดแบบอย่างทางเพศของทั้งชายและหญิงนี้จะกำหนดให้เด็กมีบทบาททางเพศ (gender role) อย่างถูกต้อง เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศจากครอบครัวเป็นหลัก และเรียนรู้เสริมที่โรงเรียน และสังคมภายนอก การเล่นในวัยนี้อาจไม่ตรงตามเพศ (เด็กผู้ชายอาจเล่นตุ๊กตา เด็กผู้หญิงอาจเตะฟุตบอล) การเล่นของเล่นที่ไม่ตรงตามเพศนี้จะน้อยลงเมื่อเข้าสู่วัยเรียน โดยค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นการเล่นที่ตรงกับเพศตนเองมากขึ้น

เด็กมีความสนใจเรื่องเพศมาก อยากรู้อยากเห็น สำรองตนเองและผู้อื่นเรื่องเพศ อาจมีพฤติกรรมกระตุ้นตนเองทางเพศ เล่นอวัยวะเพศตนเอง จนอาจติดเป็นนิสัยได้

วัยนี้เด็กอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศมาก อาจมีคำถามเกี่ยวกับเพศบ่อยๆ ผู้ใหญ่ควรตอบให้เด็กเข้าใจสั้นๆ ไม่ควรบอกรายละเอียดหรือตอบไม่ตรงความจริง เพราะอาจทำให้เด็กสับสนและคงอยากรู้อยากเห็นต่อไปอีก เด็กอาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางเพศ เช่น แอบดูเด็กอื่นในห้องน้ำ เปิดกระโปรงแม่หรือเด็กอื่น ผู้ใหญ่ควรเอาจริงแต่นุ่มนวลโดยห้ามอย่างสงบ อธิบายสั้นๆ ให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมอย่างไรไม่เป็นที่ยอมรับ

บางครั้งเด็กแสดงพฤติกรรมทางเพศตามแบบอย่างที่ได้เห็นมาจากบ้าน เช่น เด็กที่เห็นผู้ใหญ่มีเพศสัมพันธ์กัน อาจแสดงท่าทางร่วมเพศกับเด็กอื่น ถ้าเกิดขึ้นผู้ใหญ่ควรห้าม จัดการให้เด็กหยุดด้วยท่าทางจริงจัง แต่นุ่มนวล และเบนความสนใจไปที่กิจกรรมอื่น ให้เด็กอยู่ในสายตาดังนั้นไม่เกิดพฤติกรรมนี้อีก ตรวจสอบว่าพ่อแม่อาจให้เด็กนอนด้วยและเห็นพ่อแม่มีเพศสัมพันธ์กันหรือไม่ ควรแนะนำพ่อแม่ให้แยกห้องนอนเด็ก และระมัดระวังอย่าให้เด็กได้เห็นการมีเพศสัมพันธ์กันของผู้ใหญ่

บทบาทของพ่อแม่ ควรเป็นแบบอย่างทางเพศที่ถูกต้อง วัยนี้ควรเริ่มสอนให้เด็กรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ ป้องกันตัวเองทางเพศ ปฏิเสธไม่ไปไหนกับคนอื่น ปฏิเสธคนแปลกหน้ามาสัมผัสอวัยวะเพศตนเอง ส่งเสริมบทบาททางเพศที่เหมาะสม ได้แก่การแต่งกาย การเล่น พ่อควรใกล้ชิดลูกชาย แม่ควรใกล้ชิดลูกสาว วัยนี้เด็กเริ่มมีเหตุผลและควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น ต้องการทำตัวดีเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ต้องการอยู่ในกลุ่ม หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ทำให้ถูกลงโทษหรือไม่ยอมรับจากผู้ใหญ่ วัยนี้สามารถอธิบายเหตุผลได้สั้นๆ ง่ายๆ มีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมประกอบ

วัย ๖-๑๒ ปี

วัยนี้ยังไม่มีอารมณ์เพศหรือความรู้สึกทางเพศ Simund Freud ให้ความหมายของ sex หรือความพึงพอใจเด็กวัยนี้ว่าไม่แสดงออกชัดเจน เรียกว่าระยะแฝงตัว (latency phase) เด็กเล่นเป็นกลุ่มเฉพาะเพศเดียวกัน เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศจากการสังเกตและเลียนแบบพ่อแม่ญาติพี่น้อง ในครอบครัว เพื่อน ครู เพื่อนบ้านและคนอื่นๆ ในสังคม เด็กผู้ชายที่มีลักษณะค่อนข้างไปทางหญิง เช่น เรียบร้อย ไม่เล่นชน มักถูกกีดกันจากกลุ่มเด็กผู้ชาย จะหันไปสนิทสนมกับเด็กผู้หญิง และอาจมีพฤติกรรมเป็นหญิงมากขึ้น ทำให้ถูกกีดกันจากเด็กผู้ชายมากขึ้น ในตอนปลายวัยนี้เด็กบางคนเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กอื่นๆ การเรียนรู้เรื่องการเข้าสู่วัยรุ่นจึงควรเริ่มมีเพื่อเตรียมตัวเด็กต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น การมีประจำเดือนในเด็กผู้หญิง

บทบาทของพ่อแม่ ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมกับเพศ ให้เด็กเป็นที่ยอมรับของเพื่อนเพศเดียวกัน เด็กที่มีพฤติกรรมผิดเพศ ควรแก้ไขโดยเร็ว โดยการให้เด็กอยู่และร่วมกิจกรรมในกลุ่มเพศเดียวกันเอง ให้พ่อแม่เพศเดียวกันใกล้ชิดเด็กมากขึ้น พ่อแม่ต่างเพศให้ห่างออกไปไม่ควรใกล้ชิดมากเหมือนเดิม จัดกิจกรรม หรือส่งเสริมกิจกรรมเหมาะสมตามเพศ

วัย ๑๒-๑๘ ปี^{๑๐}

เด็กอายุ ๑๒ ปี เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจสังคม และทางเพศอย่างมาก มีความรู้สึกและความต้องการทางเพศ มีเอกลักษณ์ทางเพศ มีความพึงพอใจทางเพศ (sexual orientation) Simund Freud ให้ความหมายของ sex หรือความพึงพอใจเด็กวัยรุ่นนี้มาอยู่ที่อวัยวะเพศ (genital phase)

พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development) มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศและฮอร์โมนของการเจริญเติบโตอย่างมากและรวดเร็ว ร่างกายเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขายาวขึ้นก่อนการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ ๒ ปี เพศหญิงมีไขมันมากกว่าชาย ชายมีกล้ามเนื้อมากกว่าทำให้เพศชายแข็งแรงกว่า

การเปลี่ยนแปลงทางเพศ (Sexual changes) ที่เห็นได้ชัดเจน คือวัยรุ่นชายเกิดนมขึ้นพาน (หัวนมโตขึ้น เล็กน้อย กดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (nocturnal ejaculation - การหลั่งน้ำอสุจิในขณะหลับ มักสัมพันธ์กับความฝันเรื่องเพศ) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณวัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงเป็นสาวขึ้น เต้านมมีขนาดโตขึ้น ไขมันที่เพิ่มขึ้นทำให้มีรูปร่างทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (menarche) การมีประจำเดือนครั้งแรก เป็นสัญญาณเข้าสู่วัยรุ่นในหญิง ทั้งสองเพศมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ขนาดโตขึ้น และเปลี่ยนเป็นแบบผู้ใหญ่ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิวจน

พัฒนาการทางจิตใจ (Psychological Development) วัยนี้สติปัญญาพัฒนาสูงขึ้น จนมีความคิดเป็นแบบรูปธรรม ความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ มีลึกลับซึ้ง มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นตามลำดับ สามารถคิดได้ดี คิดเป็น คิดหลายด้าน ทำให้สามารถตัดสินใจได้ ความสามารถทางสติปัญญาเพิ่มมากขึ้นจนเหมือนผู้ใหญ่ แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ ยังขาดประสบการณ์ ขาดความรอบคอบ มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการยั้งคิดหรือไตร่ตรอง ทำอะไรด้วยความหรือทำด้วยความอยากตามสัญชาตญาณ หรือตามความต้องการทางเพศที่มีมากขึ้น พัฒนาการทางจิตใจจะช่วยให้วัยรุ่น มีการยั้งคิด ควบคุม และปรับตัว (adjustment) ต่อสิ่งแวดล้อมได้ดีในเวลาต่อมา

เอกลักษณ์ (identity) วัยรุ่นเริ่มแสดงออกถึงสิ่งตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งแสดงถึงความเป็นตัวตนของเขาที่โดดเด่น ได้แก่ วิชาที่เขาชอบเรียน กีฬาที่ชอบเล่น งานอดิเรก การใช้เวลาว่างให้เกิดความเพลิดเพลิน กลุ่มเพื่อนที่

ชอบและสนิทสนมด้วย โดยเขาจะเลือกคบคนที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน หรือเข้ากันได้ และเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนนี้เอง ทั้งแนวคิด ค่านิยม ระบบจริยธรรม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในชีวิต จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเอกลักษณ์ของตน และกลายเป็นบุคลิกภาพนั่นเอง วัยรุ่นจะมีเอกลักษณ์ทางเพศ(sexual identity) ชัดเจนขึ้น ประกอบด้วย การรับรู้ว่าตนเองเป็นเพศใด(core gender identity)ซึ่งติดตัวเด็กมาตั้งแต่อายุ ๓ ปีแล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกทางเพศ(gender role)คือพฤติกรรมซึ่งเด็กแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นได้แก่ กิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกาย เหมาะสมและตรงกับเพศตนเอง และ ความรู้สึกพึงพอใจทางเพศ (sexual orientation) คือความรู้สึกทางเพศกับเพศใด ทำให้วัยรุ่นบอกได้ว่าตนเองชอบทางเพศกับเพศเดียวกัน (homosexualism) กับเพศตรงข้าม(heterosexualism) หรือได้กับทั้งสองเพศ(bisexualism)

ความพึงพอใจทางเพศนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้ทำได้ยาก วัยรุ่นจะรู้ด้วยตัวเองว่า ความพึงพอใจทางเพศของตนแบบนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จะเปลี่ยนแปลงได้เฉพาะการแสดงออกภายนอก ไม่ให้แสดงออกผิดเพศมากจนเป็นที่ล้อเลียนกลั่นแกล้งของเพื่อนๆ

วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก(acceptance) อยากเด่นอยากดัง อยากให้มีคนรู้จักมากๆ อยากเป็นที่ชื่นชม ชื่นชอบของคนอื่นๆ อาจแสดงออกเป็นพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายยั่วยวนทางเพศ เพื่อให้เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม วัยรุ่นที่เป็นรักร่วมเพศอาจแสดงออกผิดเพศมากขึ้น เพื่อให้เป็นที่สนใจและยอมรับ หรือเมื่อถูกกีดกันจากเพศเดียวกัน ก็อาจจับกลุ่มพวกที่แสดงออกผิดเพศเหมือนกัน เป็นการแสวงหากลุ่มที่ยอมรับ ทำให้เห็นการแสดงออกผิดเพศมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทางเพศในวัยรุ่นตามปกติ ทำให้เด็กรู้สึกความภาคภูมิใจตนเอง (self esteem) ในทางตรงข้ามเด็กที่เปลี่ยนแปลงช้า หรือไม่มีลักษณะเด่นทางเพศอาจเสียความภูมิใจในตนเอง เสียความมั่นใจตนเอง (self confidence) วัยรุ่นบางคนไม่มีข้อดีข้อเด่นด้านใดเลย อาจแสดงออกทางเพศมากขึ้นเพื่อให้ตนเองรู้สึกภูมิใจในตนเอง หรือบางคนมีแฟนเร็วหรือมีเพศสัมพันธ์เร็วเพื่อให้รู้สึกว่ามีคุณค่า มีคนต้องการ มีคนทำดีด้วย วัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวจึงมักมีพฤติกรรมทางเพศเร็ว เช่นมีแฟน มีเพศสัมพันธ์ เพื่อชดเชยหรือทดแทนความรู้สึกเบื่อ เหงา ไร้ค่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว ก็ยังรู้สึกตนเองไม่มีคุณค่ามากขึ้น บางคนใช้เรื่องเพศเป็นสะพานสู่ความต้องการทางวัตถุ ได้เงินตอบแทน หรือโอ้อวดเพื่อนๆว่าเป็นที่ดึงดูดใจของเพศตรงข้ามมาก

วัยรุ่นบางคนขาดกรอบที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมตนเอง วัยนี้มีความเป็นตัวของตัวเอง สูง (independent : autonomy) รักอิสระ เสรีภาพ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาใดๆ ชอบคิดเอง ทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมีมาก มีปฏิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บีบบังคับสูง ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น การแต่งกาย การเที่ยวกลางคืน ดื่มเหล้าหรือเสพยาเสพติด เพศสัมพันธ์ การจัดขอบเขตในวัยรุ่นจึงต้องให้พอดี ถ้าห้ามมากเกินไป วัยรุ่นอาจแอบทำนอกสายตาผู้ใหญ่ แต่ถ้าปล่อยปละละเลยเกินไปจะเกิดพฤติกรรมเสี่ยง การฝึกสอนการควบคุมตัวเองจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดี ฝึกให้คิดด้วยตัวเอง เปิดโอกาสให้วัยรุ่นเรียนรู้ แต่อยู่ในขอบเขต

การควบคุมตนเอง (self control) วัยนี้ควรฝึกเรียนรู้การควบคุมความคิด ยิ่งความคิดและความรู้สึกทางเพศหรือความต้องการทางเพศ ห้ามใจไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ วัยนี้ควรสอนให้ควบคุมตนเองโดยให้เกิดการควบคุมจากใจตนเอง ให้รู้ว่าถ้าไม่ควบคุมจะเกิดข้อเสียอะไรบ้าง ถ้าควบคุมจะมีข้อดีอย่างไร การฝึกให้วัยรุ่นใช้สมองส่วนคิดมาก ทำให้เกิดการคิดก่อนทำ ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สมอง “ส่วนคิด” จะมาควบคุมสมอง “ส่วนอยาก” หรือควบคุมด้านอารมณ์เพศได้มากขึ้น

อารมณ์วัยรุ่นที่ปั่นป่วน เปลี่ยนแปลง หงุดหงิด เครียด โกรธ กังวล ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุ อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางเพศ เช่นวัยรุ่นบางคนอาจหันไปใช้กิจกรรมที่ช่วยลดความเครียดหรือเพิ่มความสุขสนุกสนานแต่เกิดปัญหาตามมา ได้แก่ การมีแฟน มีเพศสัมพันธ์ การใช้เหล้าและยาเสพติด

อารมณ์เพศเกิดขึ้นวัยนี้มาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ เช่นการมีเพื่อนต่างเพศ การดูสื่อลามกทางเพศรูปแบบต่าง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้สามารถมีได้แต่ควรให้มีพอควร ไม่หมกมุ่นหรือปล่อยให้มีสิ่งแวดล้อมกระตุ้นทางเพศมากเกินไป วัยนี้อาจแสดงพฤติกรรมทางเพศบางอย่าง

อาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การฝึกให้วัยรุ่นเข้าใจ ยอมรับ และจัดการอารมณ์เพศอย่างถูกต้องดีกว่าปล่อยให้วัยรุ่นเรียนรู้เอง

จริยธรรม (moral development) วัยนี้สามารถพัฒนาให้มีจริยธรรม แยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้ เริ่มมีระบบมโนธรรมของตนเอง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย การควบคุมตนเองจะดีขึ้น จนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์เหมือนผู้ใหญ่ คือรู้ว่าอะไรไม่ควรทำ และสามารถควบคุมตนเองได้ด้วย จริยธรรมวัยนี้เกิดจากการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับคนใกล้ชิด คือพ่อแม่ ครู และเพื่อน การมีแบบอย่างที่ดีช่วยให้วัยรุ่นมีจริยธรรมที่ดีด้วย เพื่อนมีอิทธิพลสูงในการสร้างทัศนคติค่านิยมและจริยธรรม ถ้าเพื่อนไม่ดี อาจชักจูงให้เด็กขาดระบบจริยธรรมที่ต้องการ โดยเฉพาะจริยธรรมทางเพศ วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มที่เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ จะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าวัยรุ่นทั่วไปอื่นๆ

จริยธรรมทางเพศในวัยรุ่นนี้ ควรให้เกิดความเข้าใจต่อเพศตรงข้าม ให้เกียรติ และยับยั้งใจทางเพศ ไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น ทางเพศ

พัฒนาการทางสังคม (Social Development) วัยนี้เริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม แต่สนใจเพื่อนและเพศตรงข้าม สร้างความสัมพันธ์กับคนที่พึงพอใจทางเพศ และรักษาความสัมพันธ์ให้ยืนยาวจนตกลงร่วมเป็นคู่ครอง และสร้างครอบครัวให้ยืนยาวต่อไปได้

บทบาทของพ่อแม่ เป็นแบบอย่างทางเพศ สอนเรื่องการเปลี่ยนแปลง ทางร่างกายและจิตใจอารมณ์ การจัดการกับอารมณ์เพศ มีบทบาททางเพศที่เหมาะสม และการยับยั้งชั่งใจทางเพศ

ปัญหาทางเพศในเด็กและวัยรุ่น^{๑๑}

ปัญหาทางเพศในเด็กและวัยรุ่นแบ่งตามประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

๑. ความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ Gender Identity Disorder^{๑๒}

อาการ

เด็กมีพฤติกรรมผิดเพศ เด็กรู้สึกว่าเป็นเพศตรงข้ามกับเพศทางร่างกายมาตั้งแต่เด็ก มีพฤติกรรมทางเพศเป็นแบบเดียวกับเพศตรงข้าม ได้แก่

- การแต่งกายชอบแต่งกายผิดเพศ เด็กชายชอบสวมกระโปรงและรั้งเกียจกางเกง เด็กหญิงรั้งเกียจกระโปรงแต่ชอบสวมกางเกง เด็กชายชอบแต่งหน้าทาปากชอบดูแลตัวเองและเลียนแบบแม่
- การเล่น มักเล่นเลียนแบบเพศตรงข้าม หรือชอบเล่นกับเพศตรงข้ามเด็กชายมักไม่ชอบเล่นรุนแรง ชอบเล่นกับผู้หญิง และมักเข้ากลุ่มเพศตรงข้ามเสมอ
- จินตนาการว่าตนเองเป็นเพศตรงข้ามเสมอแม้ในการเล่นสมมุติก็มักสมมุติตนเองเป็นเพศตรงข้าม เด็กชายอาจจินตนาการว่าตัวเองเป็นนางฟ้า หรือเจ้าหญิง เป็นต้น
- พฤติกรรมทางเพศเด็กไม่พอใจในอวัยวะเพศของตนเอง บางคนรู้สึกรังเกียจหรือแสร้งทำเป็นไม่มีอวัยวะเพศหรือต้องการกำจัดอวัยวะเพศออกไป เด็กหญิงจะยื่นปัสสาวะ เด็กชายจะนั่งถ่ายปัสสาวะ เลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของเพศตรงข้ามโดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ

อาการต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นแล้วดำเนินอย่างต่อเนื่อง เด็กอาจถูกล้อเลียน ถูกกีดกันออกจากกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน เด็กมักพอใจในการเข้าไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนต่างเพศ และถ่ายทอดพฤติกรรมของเพศตรงข้ามที่ละน้อยๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพของตนเอง

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กมีความรู้สึกไม่สบายใจเกี่ยวกับเพศของตนเองมากขึ้น และต้องการเปลี่ยนแปลงเพศตนเอง เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ภาวะเช่นนี้เรียกว่า Transsexualism

๒. รักร่วมเพศ Homosexualism

อาการ

อาการ เริ่มเห็นชัดเจนตอนเข้าวัยรุ่น เมื่อเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ ทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศ (sexual orientation) โดยมีความรู้สึกทางเพศ ความต้องการทางเพศ อารมณ์เพศกับเพศเดียวกัน

รักร่วมเพศยังรู้จักเพศตนเอง(core gender) ตรงตามที่ร่างกายเป็น รักร่วมเพศชายบอกตนเองว่าเป็นเพศชาย รักร่วมเพศที่เป็นหญิงบอกเพศตนเองว่าเป็นเพศหญิง

การแสดงออกว่าชอบเพศเดียวกัน มีทั้งที่แสดงออกชัดเจนและไม่ชัดเจน

กิริยาท่าทางและการแสดงออกภายนอก มีทั้งที่แสดงออกชัดเจน และไม่แสดงออก ขึ้นอยู่กับบุคลิกของผู้นั้นและการยอมรับของสังคม

ชายชอบชาย เรียกว่า เกย์ (gay) หรือตุ๊ด แต่ เกย์ยังมีประเภทย่อย เป็นเกย์คิง และเกย์ควีน เกย์คิงแสดงบทบาทภายนอกเป็นชาย การแสดงออกทางเพศ(gender role)ไม่ค่อยเป็นหญิง จึงดูภายนอกเหมือนผู้ชายปกติธรรมดา แต่เกย์ควีนแสดงออกเป็นเพศหญิง เช่นกิริยาท่าทาง คำพูด ความสนใจ กิจกรรมต่างๆ ความชอบต่างๆเป็นหญิง

หญิงชอบหญิง เรียกว่าเลสเบียน(lesbianism) การแสดงออกมี ๒ แบบเช่นเดียวกับเกย์ เรียกว่าทอมและดี้ ดีแสดงออกเหมือนผู้หญิงทั่วไป แต่ทอมแสดงออก(gender role)ออกเป็นชาย เช่นตัดผมสั้น สวมกางเกงไม่สวมกระโปรง ในกลุ่มรักร่วมเพศ ยังมีประเภทย่อยอีกประเภทหนึ่ง ที่มีความพึงพอใจทางเพศได้กับทั้งสองเพศ เรียกว่า ไบเซกซวล (bisexualism) มีความรู้สึกทางเพศและการตอบสนองทางเพศได้กับทั้งสองเพศ

สาเหตุ ปัจจุบันมีหลักฐานสนับสนุนว่า สาเหตุมีหลายประการประกอบกัน ทั้งสาเหตุทางร่างกาย พันธุกรรม การเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อมภายนอก

การช่วยเหลือ พฤติกรรมรักร่วมเพศเมื่อพบในวัยเด็ก สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยการแนะนำการเลี้ยงดู ให้พ่อแม่เพศเดียวกันใกล้ชิดมากขึ้น พ่อแม่เพศตรงกันข้ามสนิทสนมน้อยลง เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแบบอย่างทางเพศที่ถูกเพศ แต่ต้องให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริมกิจกรรมเหมาะสมกับเพศ เด็กชายให้เล่นกีฬาส่งเสริมความแข็งแรงทางกาย ให้เด็กอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน

ถ้ารู้ว่าเป็นรักร่วมเพศตอนวัยรุ่น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ การช่วยเหลือทำได้เพียงให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินชีวิตแบบรักร่วมเพศอย่างไร จึงจะเกิดปัญหาน้อยที่สุด และให้คำแนะนำพ่อแม่เพื่อให้ทำใจยอมรับสถานการณ์นี้ โดยยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกต่อไป

การป้องกัน การเลี้ยงดู เริ่มตั้งแต่เล็ก พ่อแม่ความสัมพันธ์ดี พ่อและแม่เพศเดียวกันกับเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก การคบเพื่อน ส่งเสริมกิจกรรมให้ตรงตามเพศ

๒. พฤติกรรมกระตุ้นตนเองทางเพศในเด็ก(การเล่นอวัยวะเพศตนเอง Self-stimulation behavior)

อาการ

กระตุ้นตนเองทางเพศ เช่น นอนคว่ำถูไถอวัยวะเพศกับหมอน หรือพื้น

สาเหตุ

เด็กเหงา ถูกทอดทิ้ง มีโรคทางอารมณ์ เด็กมักค้นพบด้วยความบังเอิญ เมื่อถูกกระตุ้นหรือกระตุ้นตนเองที่อวัยวะเพศแล้วเกิดความรู้สึกเสียว พอใจกับความรู้สึกนั้น เด็กจะทำซ้ำ ในที่สุดติดเป็นนิสัย

การช่วยเหลือ

๑. หยุดพฤติกรรมนั้นอย่างสงบ เช่น จับมือเด็กออก ให้เด็กนอนหงาย บอกเด็กสั้นๆว่า “หนูไม่เล่นอย่างนั้น”
๒. เบี่ยงเบนความสนใจ ให้เด็กเปลี่ยนท่าทาง ขวนพุดคุย
๓. หากิจกรรมทดแทน ให้เด็กได้เคลื่อนไหว เพลิดเพลิน สนุกสนานกับกิจกรรมและสังคม
๔. อย่าให้เด็กเหงา ถูกทอดทิ้งหรืออยู่ตามลำพัง เด็กอาจกลับมากระตุ้นตนเองอีก
๕. งดเว้นความก้าวร้าวรุนแรง การห้ามด้วยท่าที่น่ากลัวเกินไปอาจทำให้เด็กกลัวฝังใจมีทัศนคติด้านลบต่อเรื่องเพศ อาจกลายเป็นเก็บกดทางเพศ หรือขาดความสุขทางเพศในวัยผู้ใหญ่

๓. พฤติกรรมกระตุ้นตนเองทางเพศในวัยรุ่น หรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง (Masturbation)

สาเหตุ พฤติกรรมกระตุ้นตนเองทางเพศในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ ไม่มีอันตราย ยอมรับได้ถ้าเหมาะสมไม่มากเกินไปหรือหมกมุ่นมาก พบได้บ่อยในเด็กที่มีปัญหาทางจิตใจ ปัญญาอ่อน เหงา กามวิปริตทางเพศ และสิ่งแวดล้อมมีการกระตุ้นหรือช่วยทางเพศมากเกินไป

การช่วยเหลือ ให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง ให้กำหนดการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองให้พอดีไม่มากเกินไป ลดสิ่งกระตุ้นทางเพศที่ไม่เหมาะสม ใช้กิจกรรมเบนความสนใจ เพิ่มการออกกำลังกาย ฝึกให้เด็กมีความภูมิใจพฤติกรรมให้พอควร

๔. พฤติกรรมทางเพศที่วิปริต (Paraphilias)^{๑๒}

อาการ

ผู้ป่วยไม่สามารถเกิดอารมณ์เพศได้จากสิ่งกระตุ้นทางเพศปกติ มีความรู้สึกทางเพศได้เมื่อมีการกระตุ้นทางเพศที่แปลกประหลาดพิสดาร ที่ไม่มีในคนปกติ ทำให้เกิดพฤติกรรมใช้สิ่งผิดธรรมชาติกระตุ้นตนเองทางเพศ มีหลายประเภทแยกตามสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศ

ประเภทของ Paraphilia

๑. Fetishism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการสัมผัส วัสดุ ผ้า ชุดชั้นใน
๒. Exhibitionism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการโชว์อวัยวะเพศตนเอง
๓. Frotteurism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการได้ดูได้สัมผัสภายนอก
๔. Voyeurism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการแอบดู
๕. Sadism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด ด้วยการทำร้ายร่างกาย หรือคำพูด
๖. Masochism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการทำตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำให้ตนเองเจ็บปวด ด้วยการทำร้ายร่างกาย หรือคำพูด
๗. Pedophilia เกิดความรู้สึกทางเพศจากกับเด็ก
๘. Zoophilia เกิดความรู้สึกทางเพศกับสัตว์
๙. Transvestism เกิดความรู้สึกทางเพศจากการแต่งกายผิดเพศ

สาเหตุ

๑. การเลี้ยงดู ทศนคติไม่ดีต่อเรื่องทางเพศ ที่พ่อแม่ปลุกฝังเด็กทำให้เด็กเรียนรู้ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม ต้องปิดบัง เลวร้ายหรือเป็นบาป เด็กจะเก็บกดเรื่องเพศ ทำให้ปิดกั้นการตอบสนองทางเพศกับตัวกระตุ้นทางเพศปกติ
๒. การเรียนรู้ เมื่อเด็กเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ แต่ไม่สามารถแสดงออกทางเพศได้ตามปกติ เด็กจะแสวงหาหรือเรียนรู้ด้วยตัวเอง ว่าเมื่อใช้ตัวกระตุ้นบางอย่าง ทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศได้ จะเกิดการเรียนรู้แบบเป็นเงื่อนไข และเป็นแรงเสริมให้มีพฤติกรรมกระตุ้นตนเองทางเพศด้วยสิ่งกระตุ้นนั้นอีก

การช่วยเหลือ

ใช้หลักการช่วยเหลือแบบพฤติกรรมบำบัด ดังนี้

๑. การจัดการสิ่งแวดล้อม กำจัดสิ่งกระตุ้นเดิมที่ไม่เหมาะสมให้หมด หากิจกรรมทดแทนเบี่ยงเบนความสนใจ อย่าให้เด็กเหงาอยู่คนเดียวตามลำพัง ปรับเปลี่ยนทัศนคติทางเพศในครอบครัว ให้เห็นว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องต้องห้าม สามารถพูดคุย เรียนรู้ได้ พ่อแม่ควรสอนเรื่องเพศกับลูก
๒. ฝึกการรู้ตัว และควบคุมตนเองทางเพศ ให้รู้ว่ามีอารมณ์เพศเมื่อใด โดยสิ่งกระตุ้นใด พยายามห้ามใจตนเองที่จะใช้สิ่งกระตุ้นเดิมที่ผิดธรรมชาติ
๓. ฝึกการสร้างอารมณ์เพศกับตัวกระตุ้นตามปกติ เช่น รูปโป๊-เปลือย แนะนำการสำเร็จความใคร่ที่ถูกต้อง
๔. บันทึกพฤติกรรม เมื่อยังไม่สามารถหยุดพฤติกรรมได้ สังเกตความถี่ห่าง เหตุกระตุ้น การยับยั้งใจตนเอง ให้รางวัลตนเองเมื่อพฤติกรรมลดลง

การป้องกัน การให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องตั้งแต่เด็ก ด้วยทัศนคติที่ดี

๕. เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

ลักษณะปัญหา

มีพฤติกรรมทางเพศต่อกันอย่างไม่เหมาะสม มีเพศสัมพันธ์กัน

สาเหตุ

๑. เด็กขาดความรักความอบอุ่นใจจากครอบครัว
๒. เด็กขาดความรู้สึกรักคุณค่าตนเอง ไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน แสวงหาการยอมรับ หาคำความสุขและความพึงพอใจจากแฟน เพศสัมพันธ์ และกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่างๆ
๓. เด็กขาดความรู้และความเข้าใจทางเพศ ความตระหนักต่อปัญหาที่ตามมาหลังการมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันตัวของเด็ก ขาดทักษะในการป้องกันตนเองเรื่องเพศ ขาดทักษะในการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ
๔. ความรู้และทัศนคติทางเพศของพ่อแม่ที่ไม่เข้าใจ ปิดกั้นการเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้เด็กแสวงหาเองจากเพื่อน
๕. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน รับรู้ทัศนคติที่ไม่ควบคุมเรื่องเพศ เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา ไม่เกิดปัญหาหรือความเสี่ยง
๖. มีการกระตุ้นทางเพศ ได้แก่ ตัวอย่างจากพ่อแม่ ภายในครอบครัว เพื่อน สื่อต่างๆทางเพศต่างๆที่เป็นแบบอย่างไม่ดีทางเพศ

การป้องกัน

การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น แบ่งเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

๑. การป้องกันระดับต้น ก่อนเกิดปัญหา ได้แก่ ลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ การเลี้ยงดูโดยครอบครัว สร้างความรักความอบอุ่นในบ้าน สร้างคุณค่าในตัวเอง ให้ความรู้และทัศนคติทางเพศที่ดี มีแบบอย่างที่ดี
๒. การป้องกันระดับที่ ๒ หาทางป้องกันหรือลดการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงอยู่แล้ว โดยการสร้างความตระหนักในการไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หรือก่อนการแต่งงาน หาทางเบนความสนใจวัยรุ่นไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์ ใช้พลังทางเพศที่มีมากไปในด้านที่เหมาะสม
๓. การป้องกันระดับที่ ๓ ในวัยรุ่นที่หยุดการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้ ป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ป้องกันการตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศ โดยการให้ความรู้ทางเพศ เฝ้ายเบนความสนใจ หากิจกรรมทดแทน

ประชาสัมพันธ์ Love care / การฝังยาคุมกำเนิด

สรุปแลกเปลี่ยน เรียนรู้

ภาพกิจกรรม
โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ภาพกิจกรรม

โครงการพัฒนาอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

